

J 654

BUDAPEST

MAGYARORSZÁG NÉPRAJZI * TÉRKEPE

TERVEZTE: DR. KOGUTOWICZ KÁROLY EGYETEMI TANÁR
 BUDAPEST. 1927.
 ♦♦ KÓKAI LAJOS, IV. KAMERMAYER - U. 3. ♦♦

A hazafias érzelmű magyar közönség táborához!

I.

Ha megtekinti ezt a térképet és egybeveti árát a magyar könyvpiac hasonló termékeivel, könnyen meggyőződhet arról, hogy sem kiadónak, sem szerzőnek nem célja az anyagi nyereség. Minden tényező, melynek valami köze volt ennek a térképnek a megjelenésében, kizárólag azt a nagy nemzeti érdeket látta, amelyet egy ilyen abszolút pontos, megbízható térképnek a megjelenésével ebben a pillanatban szolgálhat.

A magyar közönségen mulik már most, hogy ez a térkép valóban széles rétegekben, főként pedig külföldön elterjedjen.

Ezt kívánjuk elősegíteni azzal az ajánlatunkkal, hogy külföldi ismerősöknek megküldjük a térképet, átvállaljuk a csomagolás és a portó költségeit is és a rendelő nevét tüntetjük fel feladóként, ha levélben megküldi a pontos címet és 3 pengőt levélbélyegben.

Megszállott országrészekre szóló címeket ne tessék küldeni.

II.

Ez a térkép csak előfutárja

MAGYARORSZÁG NAGY NÉPRAJZI TÉRKÉPÉNEK

1 : 500.000 mértékben,

amely teljesen új eljárással tünteti fel az ország minden egyes községét.

Ennek kiadása olyan költségeket igényel, hogy az ármegállapításhoz kívánatos volna tudni már most, mekkora érdeklődésre lehet vajjon számítaniunk. Felkérjük tehát a t. közönséget, kérjen levelezőlapon kimerítő prospektust, melyből az előfizetési feltételeket részletesen megismerheti. Megjegyezzük, hogy pénzt előre nem fogadunk el, csupán a megrendelés előzetes bejelentését kérjük, aminek ellenében jelentős kedvezményt nyújtunk és a mellett biztosítjuk az előfizetőnek azt a jogát, hogy megjelenés után a térképet — ha az várakozásának nem felelne meg, vagy igényét nem elégíti ki — visszaküldheti. Az előfizetés bejelentése tehát semmiféle kockázatot vagy felesleges kiadást nem jelent, egyedül az a célunk vele, hogy a szükséges példányszámról előzetesen szerezhessünk tájékozódást, ez ugyanis hozzájárulhat a bolti ár lényeges leszállításához. A térkép bolti ára legfeljebb 12 pengő lesz, előfizetőinknek azonban 9 pengős árat biztosítunk.

Kérjen részletes prospektust! * A térkép október hó folyamán jelenik meg.

A TÉRKÉP CÉLJA.

Mindenki várja, sürgeti „az új térképet“, mely megmutatná néki új Magyarországot, ahogyan azt külföldi jóakaróink, a magyarság barátai a jelen pillanatban elgondolják, amilyennek a visszaállítására értékes segítségüket kilátásba helyezték.

Ennek az „új térképnek“ a megrajzolására nem vállalkozhattam. Nagyon hálátlan feladat lett volna, melynek ezenfelül igen kétes haszna lett volna.

Az európai politika egyik legégetőbb kérdésévé vált a magyar probléma. Az egész kérdésnek sarkpontja az ethnografiai kérdés. Úgy vélekedtem tehát, hogy a nagy ügynek legjobb szolgálatot teljesítek, ha olyan térképet adok közre, mely a néprajzi viszonyokat tünteti fel lehetőleg hűen. Melyen megláthatja mindenki, hogyan vágja darabokra a trianoni határ a nagy magyar nyelvterületet, hol vannak a magyarságnak ma legégetőbb sebei, merre vannak azok a bizonyos „néprajzi határok“.

Vesződéses munkával sikerült ezt a térképet megszerkesztenem és merem állítani, hogy ilyen kismértékű, egyetlen könnyen áttekinthető térképlapon még eddig annyi adatot egybehalmaznia senkinek sem sikerült, amennyit ez a térkép tartalmaz.

A térkép szerkesztésekor minden egyes községet sorra analizáltam, a térkép tehát községenként készült. Ennek az az előnye, hogy az ethnografiai határok a maguk valóságos zezugos lefutásukban mutatkoznak. Azáltal továbbá, hogy valamennyi községet, nagyobb telepét, sőt az egyes tanyacsoportokat is feltünteti a térkép, részletes tájékozódásra is alkalmas, ezenfelül pedig módot nyújt az egyes területek népességi viszonyainak, a népsűrűségnek mérlegelésére is, hiszen egyszerű rápillantásra megmutatja, mely területeken nagy a népesség halmozódása, melyek csaknem lakatlanok. Ez pedig nagyon fontos már csak abból a szempontból is, hogy a ritka lakosságú, de aránylag nagykiterjedésű nemzeti-ségi területeket ne becsüljük túl.

Az ország területe ilyenformán elég élesen körülhatárolt részekre tagolódik, melyeknek ethnografiai jelentősége más és más. Ha a közkezen forgó statisztikákat olvassuk a megszállott országrészekről, bizony nem egy esetben elszomorító képet kapunk a magyarság helyzetéről. Ha ellenben a térképem alapján elkülönülő ethnografiai területeket soravesszük, örvendetesen kedvezőbb színben látjuk a helyzetet. Minthogy tudomásom szerint ilyen községenkénti számításokat még nem végzett senki, legalább is nem publikáltatott, eredményeim egy részét itt közlöm, fenntartván magamnak a részletes közlésüket későbbi alkalomra.

Ezek a számadatok egyúttal arra is választ adnak, vajjon merre kellene megvonni egyelőre ethnografiai alapon Magyarország valamivel igazságosabb határait, mert hiszen azzal tisztában kell lennünk, hogy történelmi jogaink elismerésének és a teljes integritás helyreállításának az ideje még nem érkezett el.

A MAGYARSÁG HELYZETE AZ ELSZAKÍTOTT ORSZÁGRÉSZEKEN.

A nagy magyar nyelvterület Pozsonytól a Dráváig, onnan Óbecséig a Tiszánál, a Maros mellett Aradig, aztán Nagyváradig. Szatmáron át a Tisza mellett Máramarosig, majd Munkácson, Ungvárt, Kassánál, Rozsnyónál, Losoncnál, Lévánál, Nyitránál és a Vág völgyében messze felnyúlik a Kárpátok hegyei közé. Terjedelme kb. 120,000 km².

Csak magából ebből a nagy magyar nyelvterületből sikerült a cseheknek a Pozsonytól a Felső-Tiszáig húzódó trianoni határ mentén 11,000 km²-t elrabolniok, amely területen fekszik Pozsony, Komárom, Nyitra, Léva, Losonc, Rozsnyó, Kassa, Ungvár, Munkács, valamint 810 magyar falu, összesen 816,000 lakossal. Ezekből 748,000 a magyar = 92% és mindössze 43,000 tót = 5%.

Ha ez a szintizta magyar terület Magyarországnak visszaadatnék, Csehország birtokában még mindig 50,000 km² maradna Magyarország testéből, 324,000 szétszórta magyar lakossal, számos ruténnel és némettel, összesen 2,750,000 lélekkel, mely tömegben a tót csak 60%-nyi részt alkotna, viszont a magyar még mindig 12%-ot.

Románia zsákmánya jóval nagyobb: 102,000 km²-t és 5,236,000 lakost vitt el Magyarországtól. A magyar-oláh határ azonban csak fele olyan hosszú, mint a cseh határ s következésképen a nagy magyar nyelvterületből aránylag kevesebbet szel le: 5250 km²-t és 480,000 lakost. Ezek közül 409,334 magyar = 85,2% és 58,811 oláh = 12,3%.

Egészen más azonban az e mögött következő erdélyi területnek a nemzeti képe, mint a tót Felföldnek. Négy különböző területre lehet felosztani: 1. Szatmár, Szilágy, Kolozs, Torda-Aranyos megyéken keresztül Maros-Tordáig és Kisküküllőig igen erős magyar elemmel kevert zóna húzódik, ettől 2. északra és 3. délre részben tiszta oláh, részben szász többségű területek következnek, végül e területektől keletre következik 4. a székelység szintizta magyar területe, a kisebbik magyar nyelvterület.

A székelység Háromszék, Csík, Udvarhely, Marostorda, Aranyos-Torda, Kisküküllő és Brassó megye egy részét ulti meg. A csiki, háromszéki, udvarhelyi és marostordai székely községek egyetlen összefüggő, szintizta nyelvterületet alkotnak, melynek terjedelme 13,200 km². Ezen 540,000 ember él, kik közül 490,000 magyar = 91%, és csupán 37,700 oláh = 7%.

Ha valaki elismeri a magyar igazságot, visszacsatolandónak véli a trianoni határ mentén lévő tiszta magyar területeket, nem zárkozhat el a Székelyföld visszacsatolásának a gondolatától sem. Hiszen a győzelmes ántánt még legádázabb ellenségének a németnek is odaitélte Keletporoszországot, noha ez a terület az újonnan feltámasztott Lengyel köztársaság háta mögött, az anyaországtól 100 km-nyire terül el.

A Székelyföld általam megjelölt tiszta magyar lakosságú része területileg is elég nagy ahhoz, hogy autonóm államterületté emeltessék, hiszen ugyanakkora mint Elzász-Lotharingia vagy az angolok által Írországról lemetszett és Angliához csatolt Északírország (Ulster). A kérdés kiváltképen akkor kerül éles világitásba, ha figyelembe vesszük, hogy ezt a kisebbik magyar nyelvterületet, a Székelyföldet a nagy magyar nyelvterülettel természetes korridor köti össze Kolozsváron keresztül, amely korridor területén túlnyomórészt magyar lakosság él.

Jugoszlávia, ha Horvát-Szlavonországoztól eltekintünk, a Magyarbirodalomtól 21,000 km²-nyi területet szakított el, melyen összesen 1.519,000 ember él. Ennek az oláh és cseh megszálláshoz mérten aránylag csekélyebb területnek a lakossága igen kevert és érdekessége, hogy a szláv elem még csak nincs is többségben. Ha a tárgyilagosságunk dokumentálására a szerbekhez számítjuk itt a horvátokat, dalmátokat és a kétségtelenül magyarérzelmű vendeket, sokácokat és bunyevácokat is, szóval valamennyi délszlávot, számuk nem több 470,000-nél, az ott élőknek mindössze 30'9%-a! Ezzel szemben a magyarság 460,000-rel van képviselve, 30'2%, a németek száma pedig 307,000, azaz 20'2%. A Bácskában, Baranyában és Zalában nagy magyar területek vannak, melyek közvetlen kapcsolatban állanak a nagy magyar nyelvterülettel, ezeknek a kiterjedése 5212 km², melyen 371,641 ember él, akik közül 264,182 magyar, vagyis 71% és csupán 85,420 délszláv (23%).

Összesen tehát a nagy magyar nyelvterületről leszakítottak 21,500 km² azzal egybefüggő területet, 1.668,000 lakossal, kik közül 1.421,000 magyar!

Ezután következik a székelyföldi kisebbik magyar nyelvterület az ő 13,200 km²-rével, 540,000 lakosával, **kik közül 490,000 magyar.**

Több mint 1 millió magyar él továbbá szétszórta az egyes nemzetiségi nyelvterületeken.

A TÉRKÉP JELEINEK ÉS SZÍNEINEK ÉRTELME.

Ha a térképen zöldszínfoltot találunk, szabálytalan körvonalakkal, az azt jelenti, hogy ott töttöbbségű falvak terülnek el. A sötétebb zöldfoltok jelzik is körülbelül a falvak nagyságát és helyzetét és egymásköztli sűrűségét. Lásd pl. Pozsonytól északra az egymástól messze fekvő nagyhatárú népes községeket vagy Trencsén megye északi részében a sűrűn egymás mellett elterülő telepeket.

Ahol ezen a nyelvterületen belül nemzetiségi kisebbségek vannak, ott azt megfelelő színű körök jelzik. A körök nagysága arányban áll az illető község népességével és a község területével is.

Ha pl. a tót nyelvterületen belül más nemzetiségek többségéből alakult nyelv-szigetek vannak, azokat szabálytalan körvonalú színfoltok jelzik, amelyeken belül ismét lehetnek tót kisebbséget jelző zöld karikák. Lásd pl. Zólyom vagy Jolsva magyar, Körmöcbánya vidékének némettöbbségű nyelv-szigeteit.

A magyar nyelvterületeket az áttekinthetőség kedvéért piros csikkal foglaltuk össze.

Mindenütt az abszolút többség elve szerint jártunk el, aminek következtében azoknak a községeknek a területe, melyeken több nemzetiség él együtt, de egyiknek sincsen abszolút többsége, fehéren maradt s valamennyi nemzetiséget egy-egy színes kör képviseli.

A hűség kedvéért végül megjegyzem, hogy a városok népességét feltüntető színes foltok a lélekszámmal arányosak, ez alól csupán Budapest kivétel, melynek egymilliónyi lakosságát rendkívül nagy felületre kellett volna széttergetnem. Ettől el kellett tekintenem, különben egész sereg környező telepet nem lehetett volna feltüntetnem.

Máramarosban a fekete (egyéb) pontok izraelitákat jelentenek.

A térkép az utolsó magyar birodalmi népszámlálás, tehát az 1910. évi alapján készült.

Szeged, 1927 szeptember hó 15-én.

Dr. Kogutowicz Károly.

Ha ezt a térképet külföldi ismerőseinek meg akarja küldeni, tegyen postára címekre 3 pengőt levélbélyegben, írja meg a címet s készséggel vállalva a csomagolás és portó költségeit, a rendelő nevében pontosan elküldi:

KÓKAI LAJOS KÖNYVKERESKEDÉSE

Budapest, IV., Kamermayer Károly-utca 3.

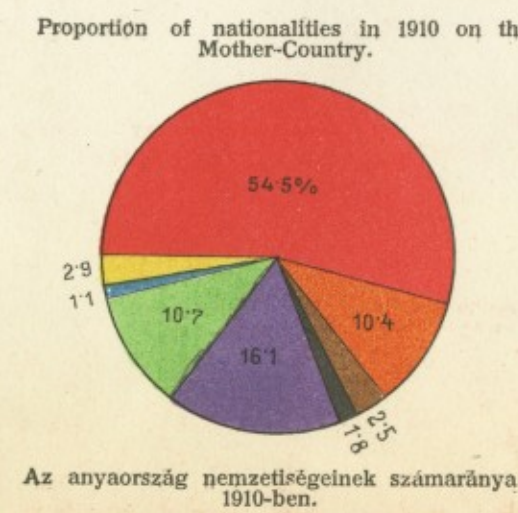
TERVEZTE DR. KOGUTOWICZ KÁROLY * MAGYARORSZÁG NÉPRAJZI TÉRKÉPE * ETHNOGRAPHICAL MAP OF HUNGARY * BY PROF. CH. KOGUTOWICZ

THE HUNGARIAN MONARCHY
 extended before the war on a territory of 525,411 km².
 Loss in 1920: 222,864 km² (42.4%).
 Number of inhabitants in 1910: 20,866,887.
 Loss of them approximately 13,000,000 (62.3%).
 Hungarians put into the servitude of foreign people number 533,000 souls, i. e. 25.6%.

A Magyar Birodalom
 a világháború előtt 525,411 km² területet veszített el.
 Lakosság száma: 20,866,887.
 Vésztett el: 13,000,000 (62.3%).
 Az idegen uralkodók szolgálatába magyarok száma 533,000 lélek, a magyaroké 25.6%.

Germany's
 loss in the war: 70,000 km² (10%) and 6,470,000 inhabitants (30%).

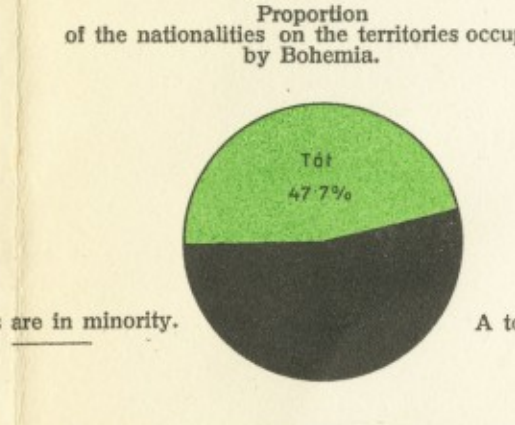
Németország
 háborús vesztesége 70,000 km² (10%) és 6,470,000 lakos (30%).

As anyország nemzetiségeknek számárnya

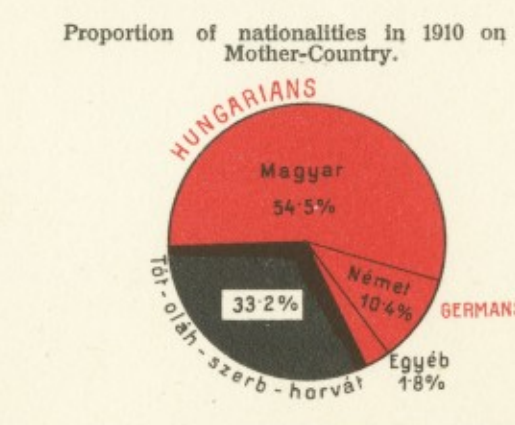

BOHEMIA
 took away from the Hungarian Monarchy 63,000 km² with 2,568,000 inhabitants under the pretence there are living on this territory 1,200,000 Slovaks (47.3%).
 In consequence of the false statistics there are put in servitude
 Hungarians
 German & Rutenians
 people in the number of 1,800,000 (52.3%), from whom 1,070,000 are Hungarians.
 From the Hungarian language-territory there are cut away 10,000 km² with pure Hungarian inhabitants: 610 villages with 268,000 inhabitants from which number 248,000 are Catholic servants.
 The number of Slovaks on this territory is 43,000 (5.3%), that of Hungarians 788,000 (65%).

A tők kisebbségben vannak.

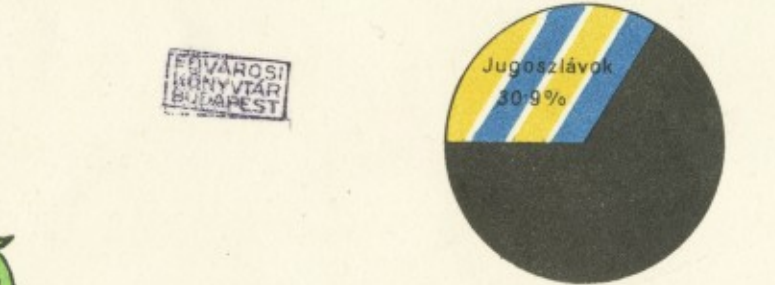
CSEHORSZÁG
 elszakított a Magyar Birodalomtól 63,000 km² 2,568,000 lakossal, azon a jogcímen, hogy ezen a területen 1,200,000 szlovák (47.3%) él.
 A hazug kimutatások révén rubinokba döntik
 magyarok
 németek
 száma 1,800,000 (52.3%), ebből magyar 1,070,000.
 Az egyesítés nagy magyar nyelvtérrel rendelkező területet, a csehszlovák határán 10,000 km² tiszta magyar lakosú területet (610 falu) 268,000 magyar lakossal, ebből 248,000 magyar, a cseh uralkodó alatt szolgálatban álló.
 A tők száma ezen a területen 43,000 (5.3%), a magyaroké 788,000 (65%).

Az anyország nemzetiségeknek számárnya 1910-ben.

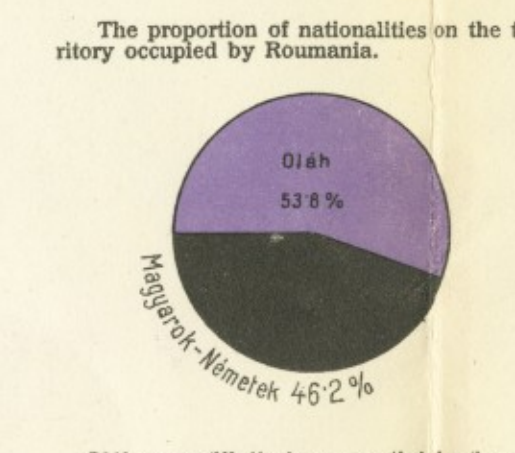

YUGOSLAVIA
 If we do not consider Croatia and Slavonia, the territory took away from the Hungarian Monarchy makes out 22,500 km² with 1,200,000 inhabitants on the pretence there are living on this territory 400,000 Serbs (33.3%).
 Hungarians and Germans put in servitude are 70,000 (58.3%).
 In Croatia and Slavonia there lived in 1910: 500,000 Hungarians.
 In Fiume lived in 1910: 6,000 Hungarians.

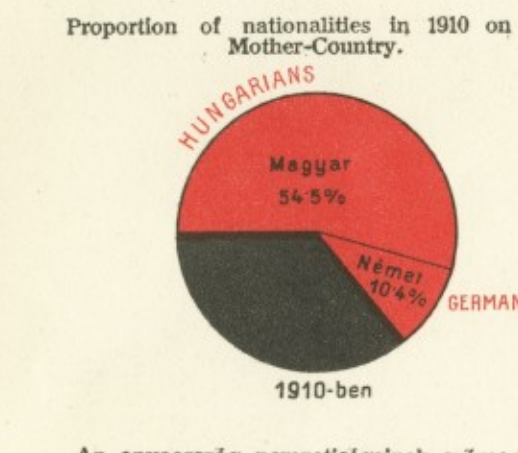
As anyország nemzetiségeknek számárnya 1910-ben.

ROMANIA
 took away from the Hungarian Monarchy 102,100 km² with 5,220,000 inhabitants under the pretence there are living on this territory 2,100,000 Romanians (40.2%).
 With the help of false statistics there are put in servitude 1,000,000 Hungarians etc. in the number of 2,417,500 (48.2%), from whom the number of Hungarians is 1,000,000.
 The number of Romanians on this territory is 1,417,500 (58.2%), that of Hungarians was 64,000 (4.5%), on their former territory sentenced to be divided in consequence of being mixed with nationalities.

Oláh megszállott rész nemzetiségi arányai.

OLAHORSZÁG
 elszakított a Magyar Birodalomtól 102,100 km² 5,220,000 lakossal, azon a jogcímen, hogy ezen a területen 2,100,000 román (40.2%) él.
 A nemzetiségi statisztika mesterségesen 1,000,000 magyar lakost magyarok, németek stb. száma 2,417,500 (48.2%), ebből magyar 1,000,000.
 Az oláhok száma ezen a területen 1,417,500 (58.2%), a magyaroké 64,000 (4.5%), akik a területükön volt a magyaroké (4.5%).

As anyország nemzetiségeknek számárnya 1910-ben.

ON SZÉKELYLAND (SICILIA)
 three live united on one body of the size of 12,000 km² with 500,000 inhabitants.
 From them are 480,543 Hungarians, i. e. 91%.
 From the 445 villages only 17 (4%) are Rumanians.
 Summary there live on this territory 37,900 Rumanians, i. e. 7%.

As anyország nemzetiségeknek számárnya 1910-ben.

Mérték Scale 1:1,000,000

JELMAGYARÁZAT **MAGYAROK** **NÉMETEK** **TÖTÖK** **RUTÉNEK** **LENGYELEK** **OLÁHOK** **SZERBEK** **HORVÁTOK** **VÉNDEK** **EGYÉB**

EXPLANATION